

Röda Korsets internationella arbete inom hälsa, vatten, sanitet och hygien (WASH)

Vi ger stöd till hälsoinsatser på flera olika sätt, allt från långsiktiga program och projekt till akuta katastrofinsatser. Ofta bygger Röda Korsets hälsoinsatser på att människor i lokalsamhällen engageras och själva får kunskap och verktyg att identifiera, prioritera och hantera hälsorisker.

Lokala hälsovolontärer utbildas för att öka tillgången till och information om sjukvården i sina lokalsamhällen. I alla hälsofrämjande insatser samarbetar hälsoexperter och volontärer för att förändra beteenden och därmed minska hälsoriskerna. Främjande av en hälsosam livsstil bidrar till bättre hälsa och sociala förhållanden vilket gör det till ett effektivt sätt att förebygga sjukdomar och minska behovet av vård hos befolkningen.

Hälsoprogrammen består av kunskapsspridning och utbildningar i första hjälpen, epidemisk kontroll, barn och mödravård inklusive vaccinering och nutrition, samt hygienfrämjande och psykosocialt stöd. Akutvårdsinsatser i nödsituationer syftar till att minska dödlighet och ohälsa genom att behandla sjukdomar och hjälpa människor att återhämta sig. Vårt hälsostöd i katastrofinsatser omfattar ofta hälsopersonal till mobila och stationära hälsoteam som behandlar skador och sjukdomar hos vuxna och barn.

Psykisk hälsa är en integrerad del av hälsoarbetet. Där ingår att jobba med stödaktiviteter för att skydda och främja psykosocialt välmående och därmed förebygga psykisk ohälsa. Psykosocialt stöd hjälper människor att hantera och återhämta sig från motgångar och samtidigt minska riskerna för ångest, missbruk, depression och posttraumatisk stress som kan uppstå till följd av väpnade konflikter, naturkatastrofer och andra krissituationer.

Psykisk hälsa och psykosocialt stöd (MHPSS) inkluderar en rad stödjande aktiviteter; psykologisk första hjälpen, hur man förbereder sig inför en kris och hur man tar hand om sig själv och varandra efteråt, sociala aktiviteter, trygga platser med aktiviteter för riskgrupper bland kvinnor, män, ungdomar och barn, och psykisk vård till personer som är i behov av behandling eller medicinering.

MHPSS i krissituationer handlar om att stödja individer, familjer och samhällen som har drabbats av en kris till att själva vara aktivt engagerade i sin egen återhämtningsprocess. Volontärer i drabbade lokalsamhällen ges också stöd, för bättre beredskap inför en kris, för en bra respons under krisen och för sin egen återhämtning och välmående.

Vatten, sanitet och hygien – en viktig del av hälsoinsatserna

En viktig komponent i hälsoprogrammen är WASH, vilket är den samlande termen för vatten, sanitet och hygien. Det handlar om att ge tillgång till rent vatten, toaletter och information om hur man undviker smitta och håller sig frisk.

Vi integrerar WASH i de flesta hälsoprogram – borrar brunnar, renar vatten, bygger toaletter, gräver dränering och håller informationsutbildningar. Även om varje del i WASH är ett separat arbetsfält så är de tre delarna helt beroende av varandra. Utan toaletter förorenas vattenkällorna och utan rent vatten är grundläggande hygien och hälsa inte möjligt.

Exempel 2021 – Hälsa och WASH

Jemen – Rent vatten, toaletter och bättre hygien i skolan

För att främja barns hälsa har Svenska Röda Korset förbättrat skolmiljön och tillgången till vatten och sanitet i fyra skolor med totalt 10 198 elever i Jemen. Skolornas infrastruktur för vattenförsörjning och lagring har rustats upp. Separata och låsbara toaletter och handtvätsstationer har installerats eller renoverats. Avfallskärl och rutiner för sophantering och städning har också kommit på plats för att minska nedskräpning och förbättra skolmiljön. Lärare och volontärer har utbildats i hygien och hälsofrämjande frågor så att de i sin tur har kunnat sprida kunskap om hur man främjar en god hygien bland skolans elever. Sammantaget har projektaktiviteterna haft en stor genomslagskraft och många elever uppger att de numera känner sig bekväma och trygga med att använda toaletterna. Det är stor skillnad mot tidigare då många undvek att använda toaletterna eller utträttade sina behov utomhus. Kombinationen av tillgång till toaletter, rent vatten, hälsofrämjande hygienkunskap och regelbunden städning har minskat risken för att bli sjuk och förbättrat skolmiljön för ett stort antal elever och lärare.

Handtvättstation. Foto: Jemenitiska Röda Halvmånen

Somalia - Mobila kliniker ger hälso- och sjukvård i avlägsna delar av landet

I Somalia är tillgången till vård begränsad för många människor. Landet har en av världens högsta dödlighet för barn under fem år. De vanligaste dödsorsakerna bland barn är lunginflammation, diarré och mässling – sjukdomar som alla kan behandlas med rätt medicinsk vård. Därför stödjer vi Somaliska Röda Halvmånens hälsoprogram som ger tillgång till hälso-och sjukvård genom mobila och stationära hälsokliniker. Genom klinikerna når vi fram till människor i mycket avlägsna regioner med grundläggande sjukvård, mödra- och barnvård. Klinikerna gör särskilda insatser för att upptäcka barn som riskerar undernäring och ge näringssupplement till de som behöver det så att de kan växa och

Sjuksköterska vid hälsoklinik. Foto: Somaliska Röda Halvmånen.

utvecklas. Ett viktigt komplement till hälso- och sjukvården som ges vid klinikerna är det lokala arbetet som drivs av Somaliska Röda Halvmånens volontärer och som går ut på att stärka människors kunskap och kapacitet att ta hand om den egna hälsan - som en förebyggande åtgärd för att minska risken för att bli sjuk. Goda hygienvanor, att kunna första hjälpen och känna till hur man tar hand om enklare skador och i vilka situationer som det krävs professionell vård – är relativt enkla men effektiva åtgärder för att minska hälsorisker och förbättra människors hälsostatus. Under 2021 fick 106 813

personer vård vid klinikerna, 12 840 barn vaccinerades (mot mässling, difteri, stelkramp, kikhosta, polio, Hib, hepatit B). 49 475 barn undersöktes också för undernäring och av dem led 34,6% av undernäring som krävde uppföljande behandling.

Palestina – Bättre tillgång till akutsjukvård

Situationen i Palestina är instabil med uppblussande konfliktrelaterat våld, stora humanitära behov och begränsningar av människors rörelsefrihet inom de ockuperade territorierna. Vägspärrar och tillståndprocesser blir ett hinder för människor att snabbt kunna ta sig till sjukvårdsinrättningar vid akut sjukdom och för ambulanser att ta sig fram till skadade. Återkommande utbrott av våldsamheter leder till överbelastade sjukhus och att många patienter skrivs ut i förtid.

Volontärer som utbildats i första hjälpen rycker ut i samband med oroligheter. Foto: Palestinska Röda Halvmånen

hantera olika hälsorisker och sprida hälsorelaterad information om exempelvis åtgärder för minskad smittspridning, personlig hygien, förebyggande hälsovård.

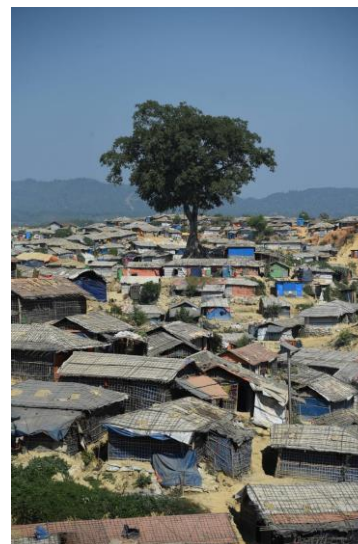
För att förbättra människors tillgång till akutsjukvård stödjer vi Palestinska Röda Halvmånens hälsoprogram i Gaza och på Västbanken och under 2021 kunde totalt 74758 människor nås med olika insatser. Genom programmet ser vi till att det finns tillräckligt många och rätt utrustade ambulanser. Akutsjukvårdsteam utbildas även så att de har kapacitet att ge en kvalitativ akutsjukvård. Volontärer som utbildats i avancerad första hjälpen och psykologisk första hjälpen kan hantera enklare sjukdomsfall på plats och ger ett kritiskt stöd i väntan på ambulans. De ger också stöd i hemmet till utskrivna patienter. Lokalt drivs ett viktigt arbete tillsammans med lokalbefolkningen för att identifiera och stärka förmågan att

Bangladesh – Vatten, sanitet och hygien i världens största flyktingläger

2017 utbröt våldsamheter i delstaten Rakhine i Myanmar och hundratusentals människor flydde över gränsen till Bangladesh. I det stora flyktinglägret i Cox's Bazar bor nu omkring 900 000 människor under svåra förhållanden.

Svenska Röda Korset och Tyska Röda Korset stödjer Bangladesh Röda Halvmånes arbete med att ge människor i lägren tillgång till rent vatten och sanitet för att minska risken för sjukdom och förbättra hälsan. Under 2021 har vi kunnat förse 16 128 personer dagligen med rent vatten och 16 866 personer har fått tillgång till toaletter och tvättinrättningar.

Våra insatser går ut på att få på plats och underhålla vattenrening, toaletter och hygieninrättningar. Vi anpassar aktiviteter och använder oss av gröna tekniker för att minska avtrycket på miljön genom exempelvis minskad kloranvändning i vattenreningen. Ett annat exempel är bearbetning av mänskligt toalettavfall så att det kan användas som gödsel vid odling av grödor. När vi installerar lösningar för toaletter och hygieninrättningar så ser vi också till att de är tillgängliga och kan användas av alla på ett värdigt, tryggt och säkert sätt. Toaletternas placering i lägret, belysning, att de är låsbara och separata för män och kvinnor, tillgängligheten för människor med funktionsvariationer och barn är exempel på saker som man behöver tänka på när man planerar och installerar toaletter och hygieninrättningar.

Cox's Bazar, Bangladesh.
Foto: IFRC

Tillgång till vatten och sanitet kompletteras med hälsofrämjande insatser för och tillsammans med invånarna i lägren. Under 2021 nådde vi 8 473 personer genom exempelvis städskampanjer och kunskapsspridning om ämnen som goda hygienvanor, god menshälsa, livsmedelshantering, förebyggande åtgärder för minskad smittspridning av smittsamma sjukdomar, barn- och mödravårdfrågor. Det höjer medvetenheten och kapaciteten bland invånarna att med relativt enkla åtgärder och goda vanor, själv kunna minska risken för att bli sjuk.

Program inom Hälsa och WaSH 2021

- Kamerun: Tillgång till Hälsa, vatten, sanitet och hygien för internflyktingar
- DRK: Covid-19 respons
- DRK: Tillgång till vatten, hygien och sanitet i Goma
- Niger: Ökad kapacitet att stödja och förebygga sexuellt genderbaserat våld samt stärkt resiliens bland överlevare.
- Somalia Integrerat hälsoprogram med fokus på barn- och mödravård
- Bangladesh: Tillgång till vatten, sanitet och hygien i Cox Bazar
- Myanmar: Stärkt hälsa och resiliens bland individer och lokalsamhällen
- Myanmar: Tillgång till vatten, sanitet och hygien för barn
- Venezuela: Tillgång till hälso- och sjukvård
- Afghanistan – Hälsa och skydd
- Libanon: Tillgång till vatten, sanitet och hygien i informella tältläger
- Libanon: Tillgång till vatten sanitet och hygien i skolan
- Libanon: Tillgång till Covid 19 vård
- Palestina: Fältsjukhus Covid 19
- Palestina: Tillgång till akutsjukvård
- Syrien: Stöd till mental hälsa och grundläggande sjukvård